

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

15 октомври 2015 година *

„Преюдициално запитване — Директива 92/83/ЕИО — Хармонизиране на структурата на акцизите върху алкохола и алкохолните напитки — Член 27, параграф 1, буква г) — Освобождаване от облагане с хармонизирания акциз — Етилов алкохол — Използване за почистване и дезинфекция на оборудване и помещения, служещи за производство на лекарства“

По дело C-306/14,

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Върховен административен съд (България) с акт от 19 юни 2014 г., постъпил в Съда на 25 юни 2014 г., в рамките на производство по дело

Директор на Агенция „Митници“

срещу

„Биовет“ АД,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: R. Silva de Lapuerta (докладчик), председател на първи състав, изпълняващ функциите на председател на втори състав, J. L. da Cruz Vilaça, Ал. Арабаджиев, С. Lycourgos и J.-C. Bonichot, съдии,

генерален адвокат: Y. Bot,

секретар: M. Aleksejev, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 30 април 2015 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за директора на Агенция „Митници“, от В. Танов, С. Йорданова, Н. Йоцова-Тотева и С. Генова,
- за „Биовет“ АД, от А. Иванов,
- за българското правителство, от Е. Петранова, Д. Драмбозова и М. Георгиева, в качеството на представители,

* Език на производството: български.

— за португалското правителство, от L. Inez Fernandes и N. Vitorino, както и от M. Rebelo, в качеството на представители,

— за Европейската комисия, от M. Wasmeier и Д. Русанов, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание на 4 юни 2015 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 27, параграф 2, буква г) от Директива 92/83/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година за хармонизиране на структурата на акцизите върху алкохола и алкохолните напитки (ОВ L 316, стр. 21; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 1, стр. 152).
- 2 Запитването е подадено в рамките на спор между директора на Агенция „Митници“ (наричан по-нататък „директорът“) и „Биовет“ АД (наричано по-нататък „Биовет“) по повод облагането с хармонизирания акциз на етиловия алкохол, използван от това дружество за почистване и дезинфекция.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Деветнадесето и двадесето съображение от Директива 92/83 гласят следното:
„като има предвид, че е необходимо да се приемат разпоредби на равнище Общност за освобождаване от акциз, приложими относно продукти, които са превозвани между държави членки;
като има предвид, че е възможно да се разреши на държавите членки да изберат дали да прилагат освобождаване от акциз, при условие че се извършва крайно потребление на тяхната територия“.
- 4 Съгласно член 19, параграф 1 от тази директива държавите членки облагат с акциз етиловия алкохол.
- 5 Член 27, параграф 1 от посочената директива предвижда:
„При условия, определени от тях и целящи да се осигури точното и опростено прилагане на такова освобождаване от акциз и да се предотврати всяко отклонение от акцизно облагане, избягване на акцизи или злоупотреба, държавите членки освобождават продуктите, обхванати от настоящата директива, от облагане с хармонизирания акциз:
а) когато са разпространявани под формата на алкохол, който е бил напълно денатуриран в съответствие с изискванията на всяка от държавите членки, при което тези изисквания са надлежно нотифицирани и приети в съответствие с параграфи 3 и 4 от настоящия член. [...];

б) когато са денатурирани в съответствие с изискванията на всяка от държавите членки и са използвани за производството на какъвто и да е продукт, който не е предназначен за потребление от хора;

[...]

г) когато се използват за производството на лекарства, определени съгласно Директива 65/65/ЕИО [на Съвета от 26 януари 1965 година относно сближаването на законовите, подзаконови и административни разпоредби, свързани с патентованите лекарствени продукти (ОВ 22, стр. 369)];

[...]“.

6 Член 27, параграф 2, буква г) от същата директива предвижда:

„При условия, определени от тях с цел да се осигури точното и опростено прилагане на това освобождаване и да се предотврати всяко отклонение от акцизно облагане, избягване на акцизи или злоупотреба, държавите членки могат да освободят продуктите, обхванати от настоящата директива, от облагане с хармонизирания акциз, когато се използват:

[...]

г) в производствен процес, при условие че завършеният продукт не съдържа алкохол“.

Българското право

7 Съгласно член 22, алинея 4, точка 4 от Закона за акцизите и данъчните складове (ДВ, бр. 91 от 15 ноември 2005 г.), в редакцията му, приложима му към спора в главното производство (наричан по-нататък „ЗАДС“), платеният акциз за алкохола и алкохолните напитки се възстановява, когато те са използвани в производствен процес, при условие че крайният продукт не съдържа алкохол.

8 Член 22, алинея 7 от ЗАДС уточнява, че за целите на прилагане на алинея 4, точка 4 не се смятат за вложени или използвани в производствен процес алкохол и алкохолни напитки, използвани като средство за почистване.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

9 Биовет АД произвежда лекарствени вещества и извършва търговия с ветеринарномедицински продукти, препарати за селското стопанство и лекарствени продукти за хуманна употреба.

10 В рамките на дейността си за производство на лекарства Биовет използва етилов алкохол, под формата на 70 % воден разтвор на етанол, за почистване и дезинфекция на техническото оборудване, производствените съоръжения, а също и на помещенията и работните повърхности.

11 На 14 септември 2012 г. Биовет е поискало възстановяване на платения акциз за 271 литра етилов алкохол, използван за тези цели в периода между 1 и 31 август същата година.

12 Възстановяването е отказано с решение на началника на Митница Пловдив. Това решение е обжалвано по административен ред и е потвърдено с решение на директора на Агенция „Митници“.

- 13 Биовет подава жалба срещу последното решение пред Административен съд София-град, който приема, че почистването и дезинфекцията представляват дейности от различно естество и са част от процеса на производство на завършен продукт, който не съдържа алкохол, поради което платеният акциз за използвания за дезинфекция алкохол подлежи на възстановяване на основание член 22, алинея 4, точка 4 от ЗАДС и не е предвиден в член 22, алинея 7 от този закон.
- 14 Директорът подава жалба срещу решението на Административен съд София-град пред запитващата юрисдикция.
- 15 При тези обстоятелства Върховният административен съд решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Какъв смисъл е вложен в понятието „производствен процес“ в разпоредбата на член 27, параграф 2, б. „г“ от Директива 92/83 и включва ли се в това понятие почистването и/или дезинфекцията като процеси за постигане на определени степени на чистота, предвидени от добрата производствена практика на лекарствени продукти?
- 2) Член 27, параграф 2, б. „г“ от Директива 92/83 разрешава ли при нормативно установено от държавите членки освобождаване на алкохол от облагане с хармонизиран акциз, когато е използван в производствен процес, при условие че завършеният продукт не съдържа алкохол, въвеждането на правило, според което за целите на прилагането на това освобождаване не се смята за използван в производствения процес алкохол, използван като средство за почистване?
- 3) Допустимо ли е от гледна точка на принципите за правна сигурност и защита на оправданите правни очаквания въвеждането с незабавно действие (т.е. без предоставяне на разумен срок за съобразяване на поведението на икономическите оператори) на фикция като тази, установена в чл. 22, ал. 7 от ЗАДС, ограничаваща въведено от държавата членка по нейна преценка освобождаване от акциз чрез възстановяването му за алкохол, използван като средство за почистване?“.

По преюдициалните въпроси

По първия и втория въпрос

- 16 С първия и втория си въпрос, които е уместно да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция пита по същество дали член 27, параграф 2, буква г) от Директива 92/83 трябва да се тълкува в смисъл, че когато държава членка приема правна уредба за прилагане на предвиденото в тази разпоредба освобождаване то може да се приложи към етиловия алкохол, използван за почистване и/или дезинфекция на оборудване и помещения, служещи за производството на лекарства, и в случай че това е така, дали държавата членка може да изключи от обхвата на това освобождаване етиловия алкохол, използван за почистване или дезинфекция.
- 17 В самото начало следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда, в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда, той трябва да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да реши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът трябва да преформулира въпросите, които са му зададени (вж. решение Brasserie Bouquet, C-285/14, EU:C:2015:353, т. 15). Формалното посочване от национална юрисдикция в преюдициален въпрос на някои разпоредби от правото на Съюза не е пречка Съдът да даде на тази юрисдикция всички насоки за тълкуване, които могат да бъдат полезни за решаване на делото,

с което е сезирана, независимо дали ги е посочила във въпросите си. В това отношение Съдът е длъжен да изведе от цялата информация, предоставена от националния съд, и по-специално от мотивите на акта за преюдициално запитване, разпоредбите от правото на Съюза, които изискват тълкуване предвид предмета на спора (вж. решение *Essent Energie Productie*, C-91/13, EU:C:2014:2206, т. 36).

- 18 Доколкото от акта за преюдициално запитване следва, че Биовет иска възстановяване на платения от него акциз за етиловия алкохол, използван за почистване или дезинфекция на съоръженията и помещенията в рамките на дейността му за производство на лекарства, следва да се прецени дали положение като това в главното производство попада в приложното поле на член 27, параграф 1, буква г) от Директива 92/83. В такъв случай действително този алкохол задължително би трябвало да бъде освободен от облагане с акциз по силата на тази разпоредба, поради което не би било необходимо да се проверява дали член 27, параграф 2, буква г) от тази директива е приложим в такъв случай.
- 19 Затова първият и вторият въпрос следва да се преформулират, като се приеме, че с тях по същество се пита дали член 27, параграф 1, буква г) от Директива 92/83 трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в тази разпоредба задължение за освобождаване от акциз се прилага за етиловия алкохол, използван за почистване и/или дезинфекция на оборудване и помещения, служещи за производството на лекарства.
- 20 В това отношение следва да се отбележи, че текстът на посочената разпоредба, който предвижда, че държавите членки освобождават алкохолните продукти, обхванати от Директива 92/83, от облагане с хармонизиращия акциз, когато те се използват за производството на лекарства, не обуславя прилагането на това освобождаване нито от условието тези продукти да служат пряко за производството на лекарства, нито от това те да влизат в състава на лекарствата, за производството на които се използват.
- 21 Разбира се, съгласно постоянната практика на Съда целта, която се преследва с освобождаванията, предвидени от Директива 92/83, е неутрализиране на влиянието на акцизите върху алкохола, използван като междинен продукт в състава на други търговски или промишлени стоки (вж. определение *Asprod*, C-313/14, EU:C:2014:2426, т. 16 и цитираната съдебна практика).
- 22 Това обаче не е единствената цел, преследвана от посочените освобождавания, при положение че някои от тях, като предвидените в член 27, параграф 1, букви а) и б) от директивата, отнасящи се до алкохол, който е бил напълно денатуриран в съответствие с изискванията на дадена държава членка, и до денатуриран по този начин алкохол, който е бил използван за производството на какъвто и да е продукт, непредназначен за потребление от хора, алкохолът се освобождава от облагане с хармонизиращия акциз, дори когато не е бил използван като междинен продукт, влизащ в състава на други продукти.
- 23 Такъв е и случаят с освобождаването, предвидено в член 27, параграф 1, буква г) от Директива 92/83, което има за цел да неутрализира влиянието на хармонизиращия акциз върху алкохола, използван за производството на лекарства, независимо дали този алкохол влиза в състава на лекарствата или само е необходим за производството им, без при това да влиза в техния състав.
- 24 В настоящия случай няма спор, че Биовет е поискало възстановяване на платения от него акциз за етиловия алкохол, използван за дезинфекция на оборудването и помещенията му именно при осъществяване на дейността му за производство на лекарства.

- 25 От представената пред Съда преписка обаче е видно, че дезинфекцията на оборудването, съоръженията и помещенията, използвани за производството на лекарства, представлява необходим етап от процеса на производство на последните и че използването на етилов алкохол е абсолютно необходимо за извършването на тази дезинфекция. В това отношение лекарствата имат тази особеност в сравнение с останалите продукти, че производственият им процес е подчинен на спазването на много строги санитарни изисквания. Действително, както отбелязва запитващата юрисдикция, разглежданата в главното производство дезинфекция цели по-специално унищожаване на патогенните микроорганизми, отсъствието на които е задължително съгласно нормите за микробиално съдържание в лекарствата.
- 26 От това следва, че доколкото дезинфекцията е вътрешно присъща на процес на производство на лекарства, използваният за тази цел етилов алкохол трябва да се счита използван „за производството на лекарства“, по смисъла на член 27, параграф 1, буква г) от Директива 92/83.
- 27 В резултат на това, съгласно посочената разпоредба този алкохол трябва да бъде освободен от облагане с хармонизирания акциз при условията, определени от съответната държава членка с цел да се осигури точното и опростено прилагане на това освобождаване и да се предотврати всяко отклонение от акцизно облагане, избягване на акцизи или злоупотреба.
- 28 При тези обстоятелства на първия и втория въпрос следва да се отговори, че член 27, параграф 1, буква г) от Директива 92/83 трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в тази разпоредба задължение за освобождаване от акциз се прилага за етиловия алкохол, използван за почистване и/или дезинфекция на оборудване и помещения, служещи за производството на лекарства.

По третия въпрос

- 29 Предвид отговора на първия и втория въпрос не следва да се отговори на третия въпрос.

По съдебните разноски

- 30 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

Член 27, параграф 1, буква г) от Директива 92/83/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година за хармонизиране на структурата на акцизите върху алкохола и алкохолните напитки трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в тази разпоредба задължение за освобождаване от акциз се прилага за етиловия алкохол, използван за почистване и/или дезинфекция на оборудване и помещения, служещи за производството на лекарства.

Подписи